

การพัฒนาคณาจารย์วิทยาลัย เทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

นางสุภัทรา เกตุวงษ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-179-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014532

119249499

STAFF DEVELOPMENT OF TECHNICAL COLLEGES
IN THE EASTERN SEABOARD AREA

Mrs. Supatra Ketwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

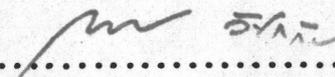
Graduate School

Chulalongkorn University

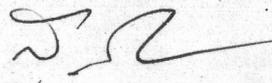
1988

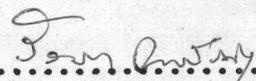
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาคณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
โดย นางสุัทตรา เกตุวงษ์
ภาควิชา อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์

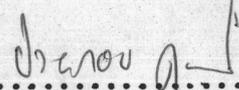
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

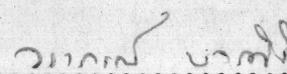

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโรจน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ)

สุพรรณบุรี เขตวงษ์ : การพัฒนาคณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
(STAFF DEVELOPMENT OF TECHNICAL COLLEGES IN THE EASTERN SEABOARD
AREA) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ผศ.ดร.ประกอบ คุปรัตน์,
249 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาคณาจารย์ ความคิดเห็นและ
ความต้องการของผู้บริหารและอาจารย์ในการพัฒนาคณาจารย์ เปรียบเทียบความคิดเห็นและความต้องการ
ของผู้บริหารและอาจารย์ในการพัฒนาคณาจารย์ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิกการศึกษา อายุราชการ
เงินเดือน และเสนอแนวทางการพัฒนาคณาจารย์ที่เหมาะสมกับวิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการพัฒนาคณาจารย์ของวิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ตะวันออกในปัจจุบันมี 2 ลักษณะคือ 1. ดำเนินงานจากส่วนกลางโดย หน่วยงานศึกษานิเทศก์และศูนย์ฝึกอบรม
และพัฒนาอาชีวศึกษา 1 (สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม) ของกรมอาชีวศึกษา 2. วิทยาลัยดำเนินการเอง
การจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ จะเป็นการฝึกอบรม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และมีการสนับสนุนให้
มีการศึกษาต่อในระดับสูง

ผู้บริหารและอาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูในทางที่ดีและมีความต้องการการ
พัฒนาแตกต่างกัน ผู้บริหารต้องการการพัฒนาด้านจิตใจเป็นอันดับแรก ในขณะที่อาจารย์ต้องการการพัฒนา
ด้านวิชาการเป็นอันดับแรก ผู้บริหารต้องการรูปแบบของกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ เช่น การประชุม
เชิงปฏิบัติการ การสัมมนา ในขณะที่อาจารย์ต้องการการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิในประเทศ และการทดสอบ
ฝีมือครู อาจารย์ เพื่อที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถได้ตรงตามความต้องการ ผู้บริหารและอาจารย์มี
ความปรารถนาในชีวิตมากที่สุดคือ การเป็นอาจารย์สอนที่มีคุณภาพ และเป็นความคาดหวังบทบาทในอนาคต
ของผู้บริหารและอาจารย์ในอีก 10 ปีข้างหน้าเช่นกัน

ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีเพศ อายุ วุฒิกการศึกษา อายุราชการ และเงินเดือนต่างกัน มีความ
ต้องการการพัฒนาคณาจารย์ และรูปแบบของกิจกรรม เพื่อการพัฒนาคณาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

สำหรับแนวทางในการพัฒนาคณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ควรจัด
ดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ วิทยาลัยแต่ละแห่งจัดหน่วยพัฒนาคณาจารย์ขึ้นภายในวิทยาลัย และวิทยาลัย
เทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกร่วมกันจัดตั้งศูนย์พัฒนาคณาจารย์ โดยมีการวางแผนการดำเนินงาน
ร่วมกันระหว่างวิทยาลัยทั้ง 6 แห่ง

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
June 1991

SUPATRA KETWONG : STAFF DEVELOPMENT OF TECHNICAL COLLEGES IN THE EASTERN SEABOARD AREA. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. WALLAPA S. DEVAHASTIN, Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. PRACOB COOPARAT, Ph.D. 249 PP.

The purposes of this research were to study the present condition of staff development, the opinions and needs of administrators and instructors towards the staff development; to compare the opinions and needs of administrators and instructors as classified by sexes, ages, qualifications, working experiences, and salaries, and to propose suitable guidelines for staff development to the technical colleges in the Eastern Seaboard area.

The result of the research revealed that staff development programs of technical colleges in the Eastern Seaboard area at present time can be classified into 2 categories :

1. Programs run by the central office through the educational advisory unit and the Vocational Training and Development Centre 1 (Industrial Arts), of the Vocational Education Department.
2. Programs directly run by the technical colleges. Most of the activities were training, seminars, workshops, and further studying at higher levels.

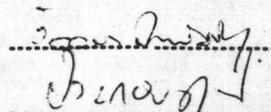
Most administrators and instructors had positive opinions towards their profession, but they had different needs for staff development. prior need of the administrators was moral development while academic development was the priority to the teachers. The administrators wanted short-time activity models, such as workshops and seminars, whereas the instructors wanted formal training and study within the country in order to uphold their academic qualifications as well as teachers' skill testing to meet their need of self-improvement. Both administrators and instructors had the same aspiration to be good-quality instructors which would be the target roles of administrators and teachers in the next decade.

Administrators and instructors of different sexes, ages, qualifications, working experiences and salaries, had different needs for training and development programs and activity models for staff development. Their different needs were statistically significant at .01 and .05 level.

The proposed guidelines for staff development of technical colleges in the Eastern Seaboard area were that the programs should be operated in 2 ways , that is; 1) Each colleges sets up its own staff development unit and 2) the colleges in the Eastern Seaboard area help set up the staff development unit through cooperation in planning and operation of all the 6 colleges.

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ทั้ง 2 ท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์พร้อมทั้งช่วยแก้ไข ข้อบกพร่องในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา และยังได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรภารณ์ บวรศิริ ซึ่งเป็นทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อ่านและตรวจทานวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ คำแนะนำ คำปรึกษา และช่วยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามด้วย นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณา จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุษ อาจารย์ ดร.สุชาติ ตันธนะเดชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขาวภา พุกกะคุปต์ ตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ แบบสอบถามมีความสมบูรณ์และถูกต้องยิ่งขึ้น

บุคคลที่ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งคือ อาจารย์ อนันต์ สุขล้วน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้วิจัยที่ได้สนับสนุนในการศึกษาต่อ ของผู้วิจัยครั้งนี้ คุณพวง กลิ่นโสภณ ที่ช่วยเหลือในการเขียนโปรแกรมและประมวลผลข้อมูลที่ใช้ ในการวิจัยด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ คณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา คณาจารย์วิทยาลัย เทคนิคชลบุรี คณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ คณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคระยอง คณาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคตราด และคณาจารย์วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการ วิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคทุกแห่งดังกล่าวข้างต้นที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ และรวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์ สมหมาย สุระชัย และ อาจารย์ สินธวา ความศิษฐ์ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย และ คุณอำนาจ ฉิมเข้ม ที่ได้กรุณาช่วยเหลือผู้วิจัยใน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยต่าง ๆ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษาทุกท่าน และขอกราบ ขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสามี ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จ การศึกษา

สุพัตรา เกตุวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักของการพัฒนาคุณภาพ	8
การพัฒนาคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	19
การพัฒนาคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ	29
การอาชีวศึกษา	34
ความหมายของการอาชีวศึกษา	34
การพัฒนาอาชีวอุตสาหกรรมในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ	35
การพัฒนาคุณภาพของวิทยาลัยเทคนิคในสังกัดกรมอาชีวศึกษา	42
การพัฒนาคุณภาพของวิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเล	42
ตะวันออก	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของไทย	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของต่างประเทศ	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	70
	ประชากร	70
	กลุ่มตัวอย่าง	71
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	72
	แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	74
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
	การวิเคราะห์ข้อมูล	77
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	79
	ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการ สัมภาษณ์	81
	ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	88
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และการอภิปรายผล	89
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการ ของผู้บริหารและอาจารย์ในเรื่องความ คิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครู ความต้องการการ พัฒนาคณาจารย์ รูปแบบของกิจกรรม เพื่อ การพัฒนาคณาจารย์ ความปรารถนาในชีวิต การคาดหวังบทบาทในอนาคตและการ อภิปรายผล	90

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ อาชีพครู ความต้องการการพัฒนา รูปแบบของกิจกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพ ความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการ เงินเดือน และการอภิปรายผล	117
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	182
วิธีดำเนินการวิจัย	182
การวิเคราะห์ข้อมูล	183
สรุปผลการวิจัย	183
การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	192
การเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพวิทยาสัย เทคนิคในพื้นที่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก	198
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	204
บรรณานุกรม	205
ภาคผนวก	217
ภาคผนวก ก	218
ภาคผนวก ข	232
ประวัติผู้เขียน	249

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนอาจารย์ประจำปีการศึกษา 2529 จำแนกตามสถานศึกษา วุฒิ การศึกษาต่อ การอบรม ดูงาน สัมมนา ฝึกงาน	35
2 แสดงการ เปรียบ เทียบจำนวนอาจารย์วิทยาลัย เทคนิคในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตะวันออก ปีการศึกษา 2527-2529 จำแนกตามวุฒิการศึกษา	57
3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัย	71
4 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนจำแนกตามวิทยาลัย	77
5 แสดงคาบการสอนตามภาระงานของอาจารย์ตามระ เเบียบใหม่ของ กรมอาชีวศึกษาปี 2530	85
6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	89
7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและอาจารย์จำแนกตามการ เข้า ร่วมกิจกรรมการ เป็นวิทยากร	96
8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดลำดับความคิดเห็น เกี่ยวกับอาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์	98
9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการ การพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารและอาจารย์	101
10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการ รูปแบบของการจัดกิจกรรมของผู้บริหารและอาจารย์	109
11 แสดงจำนวน และค่าร้อยละความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและ อาจารย์	113
12 แสดงจำนวนค่าร้อยละ และการจัดลำดับการคาดหวังบทบาทในอนาคต ของผู้บริหารและอาจารย์	115
13 แสดงการ เปรียบ เทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับอาชีพครู จำแนกตาม ผู้บริหารและอาจารย์	117
14 แสดงการ เปรียบ เทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับอาชีพครูของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตามเพศ	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 แสดงการ เปรียบเทียบความคิด เห็น เกี่ยวกับอาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามอายุ	121
16 แสดงการ เปรียบเทียบความคิด เห็น เกี่ยวกับอาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	123
17 แสดงการ เปรียบเทียบความคิด เห็น เกี่ยวกับอาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามอายุราชการ	125
18 แสดงการ เปรียบเทียบความคิด เห็น เกี่ยวกับอาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตาม เงิน เดือน	128
19 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ จำแนกตามความ ต้องการของผู้บริหารและอาจารย์	130
20 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตาม เพศ	134
21 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตามอายุ	137
22 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	141
23 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตามอายุราชการ	145
24 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาคณาจารย์ของผู้บริหารและ อาจารย์ จำแนกตาม เงิน เดือน	149
25 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ของผู้บริหารและอาจารย์	154
26 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตาม เพศ	156
27 แสดงการ เปรียบเทียบความต้องการรูปแบบของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามอายุ	158

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
28 แสดงการ เปรียบ เทียบความต้องการรูปแบบของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	161
29 แสดงการ เปรียบ เทียบความต้องการรูปแบบของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามอายุราชการ	164
30 แสดงการ เปรียบ เทียบความต้องการรูปแบบของกิจกรรม เพื่อพัฒนาคณาจารย์ ของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามเงินเดือน	168
31 แสดงการ เปรียบ เทียบความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและอาจารย์	171
32 แสดงการ เปรียบ เทียบความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามเพศ	173
33 แสดงการ เปรียบ เทียบความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามอายุ	174
34 แสดงการ เปรียบ เทียบความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	176
35 แสดงการ เปรียบ เทียบความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามอายุราชการ	177
36 แสดงการ เปรียบ เทียบความปรารถนาในชีวิตของผู้บริหารและอาจารย์ จำแนกตามเงินเดือน	179